
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВИ КОМУНИКАЦИИ

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.к.н Николай Георгиев Палашев

Университет по библиотекознание и информационни технологии

на

дисертационния труд на Жанет Якимова „Комуникация за осведомено разбиране /обществено мнение за ГМО/“,

за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“

по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика-Връзки с обществеността)

I. Обща характеристика на труда на кандидата

Представеният за рецензия дисертационен труд „Комуникация за осведомено разбиране /обществено мнение за ГМО/“, по силата на заповед № РДЗ8-423/05.07.2017г. на ректора на СУ, от структурна и съдържателна гледна точка отговаря на тематиката, критериите, изискванията и спецификата на професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки .

В дисертационния труд, изследването се разполага в увод, три глави и заключение. Наблюдава се стройна логичност на изложението и обективна аргументация на защитаваните от докторанта тези и идеи. В този смисъл, дисертационният труд отразява достатъчно добре задълбочените знания на кандидата в областта на съграждането на нови социални реалности на основата на обществената комуникация и интелегентните решения. Ясно и точно е дефинирана проблемната област, а именно – необходимостта от социална компетентност по отношение на влиянието на бързо развиващите се нови технологии и глобализиращата се икономика и тяхното влияние върху качеството на живот. В този смисъл, дисертационният труд притежава достатъчна актуалност и значимост по отношение на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, още повече, че конкретно се занимава с един такъв значим проблем като ГМО-продуктите. Като акценти в това отношение могат да бъдат посочени разработените тематични линии, а именно: изследването на същността и технологията на „разбирането“, като начин за превантивност или преодоляване на рисковете пред устойчивия начин на живот; модифицирането на факторите, влияещи върху формирането и форматирането на общественото мнение; изследване на иновациите при комуникационните техники, имащи пряко отношение към добиването на социална компетентност; третиране на информацията по важни социални проблеми, какъвто е този за ГМО, пряко обвързано с моделирането на представи, нагласи и поведенчески модели;

въвеждането на норми на критичност по отношение на налаганите комуникационни парадигми, обслужващи тесните корпоративни и финансови интереси.

Шестте пространни приложения са в потвърждение на дисертационната теза. Сами по себе си те дават ясна картина за разглежданата в дисертацията проблематика.

Посочената библиография съответства на характера и спецификата на дисертационния труд.

Представеният от кандидата Автореферат отговаря на изискванията.

II. Оценка на резултатите и приносите в дисертационния труд

При изследването на проблемните области, кандидатът успешно е защитил следните основни научни и научно-приложни постановки:

- Анализ и оценка на същността и смисъла на понятието „разбиране“ по отношение на нагласите и поведенческите модели в обществения живот /първа глава/. Тук е особено важно да се отбележи конструктивният подход на докторанта, като определя „разбирането“ от гледна точка на характера му, а именно, че то има „процесуална основа – то е действие и състояние, което се предметява“ /стр.12/. Освен това, следва да се отбележи като важен момент в дисертацията и характеризирането на „разбирането“ като познавателен инструмент /стр.18/, пряко свързан с проблематиката на информирането. Излизането от фармалните, материалистични идеи за „разбирането“ и задълбоченият поглед на докторанта, основан на философски постановки, всъщност извежда проблема на нова плоскост от гледна точка на променящият се глобален свят и в същото време конкретизира проблема до нивото на човешкия индивид.

- Дефинирането на „разбирането“ като многокомпонентна система, имаща пряко отношение към интерпретирането и приложението на знанието /първа глава/. Разглеждането на знанието, познанието, паметта, убежденията, предразсъдъците, принципите, ценностите, нагласите като основни компоненти на „разбирането“ /стр. 29-31/, дава възможност да се защити тезата, че именно степента на духовните и интелектуални характеристики и информационният обем, разглеждан в контекста на двучлена осведоменост-неосведоменост, на „разбирането“ стоят в основата на формирането на поведенчески модели и взимането на решения.
- Анализ и оценка на взаимовръзката между публичната комуникация и социалната отговорност, произтичаща от налична социална компетентност /първа глава/. Тук е особено важно да се отбележи, че докторантът обективно подхожда спрямо състоянието на механизмите, начините и формите, които реално дават възможност взаимовръзката, за която става дума, да се изпълни със съдържание, но и най-вече да генерира ползи за обществото и в частност за всеки един индивид, разглеждан като член на обществото. На практика, анализът на функционалността на ПР и медиите, дават възможност да се разкрият възможностите за това, „разбирането“ да се превърне в предмет на онова, което наричаме качество на живот /стр. 75-90/.
- Анализ и оценка на характеристиките и особеностите на общественото мнение по отношение на зародили се или съществуващи социални конфликти /втора глава/. Съвременните кризи и конфликти произтичат на базата на наложената неолиберална политическа система, зад която стоят интересите на световния банков капитал и тези на

транснационалните корпорации. Именно в този контекст следва да се разглежда и ГМО конфликтът. В този смисъл, приемам тезата в дисертацията, че производството и търговията с ГМО продукти е в противоречие с интересите на обществото, което противоречие има ясно изразен антагонистичен характер /стр.94-95/. Опитите обаче, чрез законодателството да се ограничи разпространение на ГМО продуктите /стр.104-105/, засега дават полвинчат резултат, което освен всичко останало, води и до ерозия на доверието в политическата система. И в този смисъл, връзката между социалната компетентност и социалната отговорност има пряко отношение към доверието в обществото.

- Анализ и оценка на необходимостта от професионализиране на комуникацията, именно във връзка с формирането на активно и ангажирано отношение на гражданите по значими социални проблеми /глава трета/. Тук следва да се отбележи като особено важен момент тезата на докторанта по отношение на работата и взаимодействието с медиите /стр. 168-176/. Струва ми се също така важно и предложението за специализация, чрез целеви рубрики в медиите по отношение на проблема „ГМО“ /стр.189/ от гледна точка на защитата на обществен и индивидуален интерес.

Считам, че намерените от докторанта доказателства, направените изводи и обяснения в дисертационния труд са напълно достатъчни, за да приема убедено стойността на посочените от докторанта научни и научно-приложни приноси.

Като имам предвид казаното, то убедено смятам, че в дисертационния труд са намерени доказателства в подкрепа на заложените хипотези.

III. Критични бележки

Нямам особени критични бележки, освен:

- Би следвало да се задълбочи изследването върху значението и мястото на медиите в подобни конфликти, като този с ГМО, от гледна точка на това, че съвременните медии, с много малки изключения, са се превърнали в корпоративни субекти.
- По-задълбочено да се изясни и въпросът, отнасящ се до същността и влиянието на лидерите на мнение по отношение на комуникационния процес, отнасящ се до „разбирането“.
- И една препоръка – след съответна редакция, дисертационния труд да бъде отпечатан като монография, тъй като ще има обществена полза, особено по отношение на институциите, ангажирани с проблема „ГМО“.

Разбира се, посочените тук бележки и критики в никакъв случай не намаляват научното и научно-приложното значение на дисертационния труд.

IV. Заключение

Като имам предвид посочените тук научни и научно-приложни достойнства на дисертационния труд, предлагам на уважаемото научно жури да гласува положително за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика-Връзки с обществеността) на Жанет Георгиева Якимова.

15.08.2017 г.

Рецензент:

/проф. д.к.н. Николай Палашев/

